

## **Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija**

# **PROJEKTĄ VYKLANČIO PERSONALO SAVANORIŠKO DARBO ĮNAŠO PRIEMONĖJE NR. 08.6.1-ESFA-V-911 „VIETOS PLĖTROS STRATEGIJŲ ĮGYVENDINIMAS“ FIKSUOTŲJŲ ĮKAINIŲ NUSTATYMO TYRIMO ATASKAITA**

2016 m. liepos 12 d.

### **I. ĮVADAS**

Projektą vykdančio personalo savanoriško darbo įnašo Priemonėse Nr. 08.6.1-ESFA-V-911 „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“ ir Nr. 08.6.1-ESFA-T-927 „Spartesnis vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“ fiksuotųjų įkainių nustatymo tyrimu (toliau – tyrimas) siekiama nustatyti iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamų projektų (toliau – projektai), administruojamų Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, projektą vykdančio personalo įnašu savanorišku darbu, įvertinto piniginiu ekvivalentu, fiksuotųjų įkainių dydį.

Šie fiksuotieji įkainiai bus taikomi projektų vykdytojų (partnerių) vykdančio personalo nuosavo nepiniginio įnašu savanorišku darbu vertei pagrįsti įgyvendinant projektus pagal Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos administruojamą 2014 – 2020 m. Europos Sąjungos (toliau – ES) struktūrinių fondų investicijų veiksmų programos (toliau – veiksmų programa) 8 prioriteto „Socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu“ 8.6.1 konkrečiau uždavinio „Pagerinti vietines įsidarbinimo galimybes ir didinti bendruomenių socialinę integraciją, išnaudojant vietos bendruomenių, verslo ir vietos valdžios ryšius“ (toliau – uždavinys 8.6.1) įgyvendinimo priemonių Nr. 08.6.1-ESFA-V-911 „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“ ir Nr. 08.6.1-ESFA-T-927 „Spartesnis vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“ (toliau – Priemonės).

Šie fiksuotieji įkainiai negali būti taikomi kitoms veiksmų programos priemonėms, kadangi jų dydis ir taikymo sąlygos išskirtinai pagrįstos atsižvelgiant į šių Priemonių veiklas. Prireikus taikyti analogiškus fiksuotuosius įkainius, turi būti atliekamas atskiras tyrimas.

Fiksuotųjų įkainių taikymas leis supaprastinti veiksmų programos projektų administravimą, sumažinti projektų vykdytojų administracinio personalo ir įgyvendinančiosios institucijos darbuotojų darbo laiko sąnaudas bei paprasčiau planuoti projekto išlaidas rengiant paraiškas.

Tyrimas atliktas šiais etapais:

1. Atlikta pagal veiksmų programos priemonę numatomų finansuoti veiklų analizė;

2. Atlikta su tyrimo objektu susijusių statistinių duomenų ir teisės aktų analizė;
3. Statistinių duomenų pagrindu nustatyti projektą vykdančio personalo savanoriško darbo įnašo fiksuotųjų įkainių dydžiai.

## **II. TYRIMO METODIKA**

### **II.1. Tyrimo prielaidos ir duomenų šaltiniai**

Siekiant Lietuvos regioninės politikos tikslų ir veiksmų programoje nustatyto uždavinio 8.6.1, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija 2014–2020 m. laikotarpiu įgyvendins Priemonę, pagal kurią bus remiamos vietos bendruomenių inicijuojamos veiklos, skirtos mažinti vietos plėtros strategijos<sup>1</sup> įgyvendinimo teritorijos gyventojų socialinę atskirtį. Bendruomenės inicijuota vietos plėtra (BIVP) – vienas naujų Europos Sąjungos investicijų panaudojimo ir sanglaudos politikos įgyvendinimo metodų 2014–2020 m. finansavimo laikotarpiu.

Pagal Priemonę numatoma finansuoti tokias veiklas:

1. **Bendruomenės inicijuojamos veiklos, skirtos mažinti vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijos gyventojų (toliau – gyventojai) esamą socialinę atskirtį:**
  - bendrųjų socialinių paslaugų (pvz., maitinimo, transporto, asmeninės higienos ir priežiūros paslaugų organizavimo, sociokultūrinių, savipagalbos grupių), specialiųjų socialinės priežiūros paslaugų (pagalbos į namus, psichosocialinės ir intensyvios krizių įveikimo pagalbos, socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo) ir kitų reikalingų paslaugų socialinę atskirtį patiriantiems gyventojams teikimas;
  - informacijos apie įvairiose organizacijose prieinamas socialines ir kitas reikalingas paslaugas sklaida socialinę atskirtį patiriantiems gyventojams ir tarpininkavimas šias paslaugas gaunant.
  - socialinę atskirtį patiriančių gyventojų socialinių ryšių bendruomenėje stiprinimas (renginių, užsiėmimų organizavimas, vykdymas ir (ar) kita).
2. **Bedarbių ir neaktyvių darbingų gyventojų užimtumui didinti skirtų iniciatyvų įgyvendinimas, siekiant pagerinti šių asmenų padėtį darbo rinkoje:**
  - naujų profesinių ir kitų reikalingų įgūdžių įgijimas (neformalus švietimas (taip pat neformalusis profesinis mokymas); savanoriška veikla; praktinių darbo įgūdžių įgijimas, ugdymas darbo vietoje);
  - informavimas, konsultavimas, tarpininkavimas ar kita pagalba įdarbinant, įtraukiant į neformalų švietimą (taip pat neformalų profesinį mokymą), praktikos atlikimą, visuomeninę ir (ar) kultūrinę veiklą (pvz., profesinis orientavimas, motyvavimas imtis aktyvios veiklos).
3. **Gyventojų verslumui didinti (t. y. verslo kūrimui ir pradedamo verslo plėtojimui reikalingiems gebėjimams stiprinti) skirtų neformalių iniciatyvų įgyvendinimas, siekiant pagerinti darbingų gyventojų padėtį darbo rinkoje (pvz., besikuriančio verslo (taip pat**

---

<sup>1</sup> Vietos plėtros strategijos rengiamos pagal kitą 8.6.1 uždavinio įgyvendinimo priemonę „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimo administravimas“

savarankišką veiklą pradedančių asmenų) konsultavimas, pagalba randant tiekėjus, klientus; verslui (taip pat savarankiškai veiklai) pradėti reikalingų priemonių suteikimas; mentorystė „verslas verslui“, teikiant konsultacijas konkretaus verslo kūrimo ir plėtros klausimais);

4. **Bendradarbiavimo ir informacijos sklaidos tinklų, reikalingų aukščiau nurodytų veiklų vykdymui, vietos plėtros strategijos ir (ar) jai įgyvendinti skirtų projektų tikslų pasiekimui užtikrinti, kūrimas ir palaikymas** (taip pat bendradarbiavimas su kitų miestų, kaimo vietovių, žuvininkystės regionų vietos veiklos grupėmis).

Atkreiptinas dėmesys, kad Priemonės bus įgyvendinamos pagal „iš apačios į viršų“ (angl. „*bottom – up*“) modelį, kai konkrečių projektų idėjas siūlo pačios vietos bendruomenės vietos bendruomenių plėtros strategijose, atsižvelgdamos į vietos (regioninius) poreikius, problemas ir specifiką, taigi, iš anksto neįmanoma identifikuoti, kiek ir kokių projektų kokiose srityse bus įgyvendinta ir kokios kvalifikacijos projektą vykdančio personalo reikės. BIVP principais paremtas strategijas rengia 54 Lietuvos miestuose susikūrusios vietos veiklos grupės. Tyrimo ataskaitos 1-me priede pateikiami numatomų finansuoti veiklų pavyzdžiai iš šių strategijų demonstruoja, kad galima tikėtis plataus potencialių projektų spektro ir didelės diferenciacijos. Kadangi Priemonėmis siekiama skatinti vietos bendruomenių narius organizuoti ir įgyvendinti remiamas veiklas savanoriškais pagrindais, siektina, kad kuo didesnė dalis projektą vykdančio personalo dirbtų savanoriškais pagrindais, pagal savanoriškos veiklos sutartis.

Remiantis LR savanoriškos veiklos įstatymu, savanoriškos veiklos organizatoriais gali būti Lietuvos Respublikoje įregistruoti ūkio subjektai, kurių veiklą reglamentuoja specialūs įstatymai ir kurių veiklos tikslas nėra pelno siekimas, o gautas pelnas (atlygis) negali būti skiriamas jų dalyviams, kitaip tai būtų ne savanoriška, o darbo santykiais paremta veikla. Savanoriškas darbas yra atliekamas neatlygintinai visuomenės poreikiams patenkinti. Veiksmų programos 8.6.1. uždavinio 911 ir 927 priemonėse, nustatyta, kad Valstybės narės prisidėjimas turi būti ne mažesnis nei 15 proc. uždavinio (priemonės) lėšų. 15 proc. sudaro: Valstybės biudžeto lėšos ir projekto vykdytojo lėšos. Didžioji dalis (apie 92 proc.<sup>2</sup>) šių priemonių projektų vykdytojų yra nevyriausybinės (NVO) ir biudžetinės, t. y. ne pelno siekiančios organizacijos, kurios turi prisidėti prie projekto įgyvendinimo savo lėšomis. Taikant fiksuotuosius įkainius, yra nustatomas supaprastintų išlaidų kompensavimo mechanizmas (mažinant našta Valstybės biudžetui), kai projektų vykdytojo (partnerio) vykdančio personalo savanoriško darbo vertė pagrindžia nuosavą projekto vykdytojo nepiniginį įnašą.

Vadovaujantis Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 420.2 punktu, savanoriško darbo įnašas gali būti apskaičiuojamas taikant nustatytą fiksuotąjį įkainį. Atsižvelgiant į aukščiau išvardintų ir Tyrimo ataskaitos 1 priede pateiktų veiklų pobūdį akivaizdu, kad veiklos yra labai skirtingos ir joms įgyvendinti reikės skirtingą kvalifikaciją ir gebėjimus turinčio projektą vykdančio

<sup>2</sup> Viso projektų – 413, iš kurių: NVO- 71,67 proc. (296 projektai), biudžetinės – 20,33 proc.(84 projektai), juridiniai asmenys (UAB) – 6,3 proc. (26 projektai), individualios įmonės – 1,7 proc. (7 projektai).

personalo (savanorių). Reikėtų pažymėti, kad, remiantis įvairių mokslininkų (Bruno, Fiorillo, 2014<sup>3</sup>; Day & Devlin, 1997<sup>4</sup>) atliktais moksliniais tyrimais, savanoriais būna labiau išsilavinę asmenys, praktiškai visi baigę aukštuosius mokslus, turintys kitokias vertybes bei socialinius įsitikinimus. Remiantis atliktais moksliniais tyrimais, galima daryti išvadą, kad daugumoje atvejų savanoriais būna asmenys, turintys aukštąjį išsilavinimą, daugiau darbo rinkos patirties, dirbantys pagal savo išsilavinimą didelėse įmonėse ar viešojo sektoriaus institucijose ir turintys pakankamai pajamų, kad dalį savo laiko galėtų skirti kitiems bendruomenės nariams, sprendžiant įvairias socialines problemas ar suteikiant pagalbą savanorišku pagrindu. Taip pat reikėtų pažymėti, kad vidutinė savanoriams tenkanti valandinė darbo vertė yra didesnė nei ne savanoriams (Day & Devlin, 1998<sup>5</sup>; Hackl et al., 2007<sup>6</sup>). Be to, kaip buvo nustatyta kitame tyrime (Hackl et al., 2007), kuo didesnę patirtį ir išsilavinimą turi asmuo, tuo didesnis jo valandinis atlyginimas.

Todėl, atsižvelgiant į mokslininkų atliktus tyrimus, galima teigti, kad daugiausia savanoriška veikla linkę užsiimti išsilavinę ir kvalifikuoti asmenys, kurie vykdydami savo įprastą veiklą gauna ne mažesnę kaip vidutinį darbo užmokestį, o kadangi pagal Priemonę numatomų įgyvendinti projektų veiklų pobūdis labai skirtingas ir daugeliui jų vykdyti reikalingi tam tikri gebėjimai ir gana aukšta kvalifikacija (pvz. pradedančiųjų verslininkų konsultavimas, neformalusis švietimas ir pan.), minimalus darbo užmokestis nėra tinkamiausias dydis savanoriško darbo įnašui įvertinti piniginiu ekvivalentu, nes tokiu būdu būtų nepagrįstai sumenkinta savanoriško darbo vertė ir nauda.

2007–2013 m. ES struktūrinės paramos laikotarpiu Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija ar kitos ES struktūrinę paramą administravusios institucijos nėra įgyvendinusios panašių priemonių, todėl neturi istorinių duomenų, kuriais remiantis būtų galima apskaičiuoti panašias veiklas vykdančio projekto personalo vidutinį darbo užmokestį ir jo pagrindu nustatyti savanoriško darbo įnašo fiksuotojo įkainio dydį. 2007–2013 m. ES struktūrinės paramos laikotarpiu įnašas savanorišku darbu nebuvo laikomas tinkamomis finansuoti išlaidomis, todėl nėra galimybės apskaičiuoti/įvertinti pagal anksčiau įgyvendintus projektus deklaruoto savanoriško darbo įnašo vidutinių dydžių, pvz., skirtingo pobūdžio veiklų grupėse. Lietuvos statistikos departamentas taip pat neteikia duomenų apie savanoriško darbo laiko įvertį piniginiu ekvivalentu ar kita išraiška.

Svarbu pažymėti, kad fiksuotieji įkainiai taikomi **projektų vykdytojų (partnerių) vykdančio personalo veiklose**, kuriose savanorišką veiklą vykdo ne visi norintys ir galintys savanoriauti, bet atsižvelgiama į finansuojamų priemonių specifiką, veiklas, kurios susijusios su socialinės atskirties mažinimu, užimtumo didinimu. Asmenys, kurie vykdo savanoriškas veiklas, jau turi turėti reikiamą kvalifikaciją ar darbo patirtį, t.y. su veiklomis susijęs darbas yra kvalifikuotas, reikalaujantis tam tikrų gebėjimų, žinių ir kvalifikacijos (pvz. kitų savanorių koordinavimas, konsultavimas, mentorystė,

<sup>3</sup> Bruno, Bruna; Fiorillo, Damiano (2014): Voluntary work and wages, EERI Research Paper Series, No. 05/2014, Economics and Econometrics Research Institute (EERI), Brussels.

<sup>4</sup> Day K. M. and Devlin R. A. (1997). Can volunteer work help explain the male-female earnings gap?, Applied Economics, 29: 707-721.

<sup>5</sup> Day K. M. and Devlin R. A. (1998). The payoff to work without pay: volunteer work as an investment in human capital, Canadian Journal of Economics, 31: 1179-1191.

<sup>6</sup> Hackl, F., Halla, M. and Pruckner, G. J. (2007). Volunteering and income – The fallacy of the good Samaritan?, Kyklos, 60: 77-104.

švietėjiškos veiklos ir kt.). Nepiniginis įnašas turi būti adekvatus atliekamai savanoriškai veiklai, taigi jei savanoriškais pagrindais projekto veiklas vykdo kvalifikuoti asmenys, gaunantys didesnę nei minimalų atlygį, tuomet ir nepiniginis įnašas turi atitikti realią situaciją. Kadangi dėl priemonėse vykdomų veiklų įvairovės savanorišką veiklą projekte gali vykdyti asmenys iš įvairių sričių (psichologai, įvairūs verslininkai, socialiniai darbuotojai, bibliotekų darbuotojai, sporto treneriai, virėjai ir kt.) ir nėra galimybės išskirti atskiras specialybes ar profesijas, todėl fiksuotojo įkainio nustatymui yra tinkamiausias bendras vidutinis šalies darbo užmokestis.

Lietuvos statistikos departamento oficialiosios statistikos portale yra skelbiami ketvirtiniai ir metiniai darbo užmokesčio vidutiniai dydžiai pagal ekonominės veiklos rūšis ir kitus parametrus. Tyrimo reikmėms (siekiant išvengti nustatytų fiksuotųjų įkainių atnaujinimo kas ketvirtį) nuspręsta naudoti metinį mėnesinio darbo užmokesčio (šalies ūkio su individualiosiomis įmonėmis vidurkį bruto<sup>7</sup>, kuris (remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis) 2019 m. sudarė 1296,4 Eur/mėn<sup>8</sup>.

Skaičiuojant projektą vykdančio personalo savanoriško darbo įnašo fiksuotųjų įkainių dydį taip pat buvo išanalizuoti šie dokumentai ir duomenų šaltiniai:

1. Lietuvos Respublikos darbo kodeksas;
2. Lietuvos Respublikos Valstybinio socialinio draudimo įstatymas;
3. Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymas;
4. Lietuvos Respublikos savanoriškos veiklos įstatymas;
5. 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 8 prioriteto „Socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu“ Nr. 08.6.1-ESFA-V-911 priemonės „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2017 m. sausio 30 d. įsakymu Nr. 1V-77 (su vėlesniais pakeitimais) (toliau – PFSA 911).
6. 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 8 prioriteto „Socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu“ Nr. 08.6.1-ESFA-T-927 priemonės „Spartesnis vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2018 m. gruodžio 28 d. Nr. įsakymu 1V-977 (su vėlesniais pakeitimais) (toliau – PFSA 927)
7. Lietuvos Respublikos Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto 2020 metų rodiklių patvirtinimo įstatymas;
8. Lietuvos Respublikos garantijų darbuotojams jų darbdaviui tapus nemokiam ir ilgalaikio darbo išmokų įstatymas;
9. Projektų administravimo ir finansavimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. spalio 8 d. įsakymu Nr. 1K-316 „Dėl Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais);

<sup>7</sup> Bruto darbo užmokestis – atlyginimas pinigais, apimantis tiesiogiai darbdavio darbuotojui mokamą pagrindinį darbo užmokestį ir papildomą uždarbį, įskaitant darbuotojo mokamas valstybinio socialinio draudimo įmokas ir gyventojų pajamų mokestį (šaltinis: Lietuvos statistikos departamento generalinio direktoriaus 2011 m. rugsėjo 11 d. įsakymu Nr. DJ-185 patvirtinta Metinio darbo apmokėjimo statistinių rodiklių rengimo metodika)

<sup>8</sup> <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?#/> (Darbo užmokestis (mėnesinis)- Ekonominės veiklos rūšis (EVRK 2 red., detalios veiklos) | Sektorius | Tipas (2007 - 2019) (Atnaujinta: 2020-05-27)- Bruto- Šalies ūkis su individualiosiomis įmonėmis)

10. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2011 m. gruodžio 19 d. įsakymas Nr. A1-535 “Dėl metinių darbo dienų koeficientų bei metinių vidutinio mėnesio darbo dienų ir valandų skaičių 2012 metais patvirtinimo”;

11. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2012 m. gruodžio 21 d. įsakymas Nr. A1-581 “Dėl metinių darbo dienų koeficientų bei metinių vidutinio mėnesio darbo dienų ir valandų skaičių 2013 metais patvirtinimo”;

12. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2013 m. gruodžio 16 d. įsakymas Nr. A1-693 “Dėl metinių darbo dienų koeficientų bei metinių vidutinio mėnesio darbo dienų ir valandų skaičių 2014 metais patvirtinimo”;

13. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2014 m. gruodžio 12 d. įsakymas Nr. A1-646 “Dėl metinių darbo dienų koeficientų bei metinių vidutinio mėnesio darbo dienų ir valandų skaičių 2015 metais patvirtinimo”;

14. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2015 m. gruodžio 23 d. įsakymas Nr. A1-789 “Dėl metinių darbo dienų koeficientų bei metinių vidutinio mėnesio darbo dienų ir valandų skaičių 2016 metais patvirtinimo”;

15. Rekomendacijos dėl projektų išlaidų atitikties Europos Sąjungos struktūrinių fondų reikalavimams, patvirtintos Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos, Ekonomikos augimo veiksmų programos, Sanglaudos skatinimo veiksmų programos ir 2014 – 2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos valdymo komitetų 2014 m. liepos 4 d. protokolu Nr. 34 (su vėlesniais pakeitimais) (toliau – Rekomendacijos dėl išlaidų atitikties).

## II.2. Tyrimo metodika

Atsižvelgiant į tai, kad dalis projektą vykdančio personalo (savanorių) projektų veiklas vykdytų nevisą darbo dieną ir, tikėtina, kintamu grafiku, bei vadovaujantis Rekomendacijų dėl išlaidų atitikties 166 punkto rekomendacija „*siekiant paprastesnės fiksuotųjų įkainių apskaitos, rekomenduojamas darbo užmokesčio fiksuotojo įkainio kiekybinio rezultato vienetas – darbo valanda*“, šiuo tyrimu yra nustatomi valandinis projektą vykdančio personalo savanoriško darbo įnašo fiksuotojo įkainio dydis.

Lietuvos Respublikoje metinis darbo valandų skaičius kinta kasmet, priklausomai nuo dienų skaičiaus metuose (keliamaisiais metais darbo valandų skaičius įprastai didesnis) ir valstybinių švenčių dienų (ne)sutapimu su savaitgalio dienomis. Vadovaujantis tyrimo ataskaitos II.1 dalies 10-14 punktuose išvardytais įsakymais, esant penkių darbo dienų savaitei, metinis darbo valandų skaičius per pastaruosius penkerius metus sudarė:

2012 metais – 2010 val.;

2013 metais – 2001 val.;

2014 metais – 2009 val.;

2015 metais – 2010 val.;

2016 metais – 2010 val.

Vidutinis (apskaičiuotas aritmetinio vidurkio būdu) metinis darbo valandų skaičius 2012–2016 metais sudarė 2008 valandas. Šios valandos taip pat apima kasmetinių atostogų valandas, kurios, vadovaujantis DK 126 straipsnio nuostatomis, sudaro ne mažiau kaip 20 darbo dienų (jeigu dirbama penkias darbo dienas per savaitę), t. y. 160 pilnų darbo valandų. Atitinkamai, vidutinis metinis asmens dirbtų valandų skaičius, atėmus kasmetinių atostogų valandas, sudaro 1848 valandas ( $2008 - 160 = 1848$ ) per metus. Šiuo vidutiniu dirbtų valandų skaičiumi rekomenduojama vadovautis apskaičiuojant fiksuotuosius įkainius visam 2014–2020 m. ES struktūrinių fondų investicijų veiksmų programos laikotarpiui, atsisakant kasmetinio fiksuotųjų įkainių perskaičiavimo pagal faktinį darbo valandų konkrečiais metais skaičių, kadangi Lietuvoje įprastai nustatomas mėnesinis darbo užmokesčio dydis, nepriklausantis nuo darbo dienų/valandų skaičiaus, todėl metinė darbo užmokesčio suma nekinta keičiantis metiniam darbo valandų skaičiui. Taip pat, skirtingo metinio darbo valandų skaičiaus taikymas skirtingais metais sąlygotų papildomą administracinę naštą projektų vykdytojams, rengiantiems mokėjimo prašymus, ir įgyvendinančiosioms institucijoms, atliekančioms išlaidų patikrą.

Vadovaujantis Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 418 punktu, darbo užmokesčio išlaidos gali apimti apskaičiuotą darbo užmokesį, darbdavio mokamas socialinio draudimo įmokas, taip pat įmokas į Garantinį fondą ir Ilgalaikio darbo išmokų fondą (pastarosios įmokos taikomos laikantis nuostatos, kad Priemonėse didžioji dalis projektų vykdytojų ir jų partnerių bus ne biudžetinės įstaigos), kitus su darbo santykiais susijusius įsipareigojimus. Vadovaujantis Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 420.2 punktu, savanoriško darbo įnašas gali būti apskaičiuojamas taikant nustatytą fiksuotąjį įkainį ir laikantis 418 punkto reikalavimų. Vadovaujantis Rekomendacijų dėl išlaidų atitikties 161 punktu, įnašas savanorišku darbu įvertinamas piniginiu ekvivalentu atsižvelgiant į visas darbo užmokesčio ir susijusių darbdavio mokesčių išlaidas, kurias projekto vykdytojas ar partneris patirtų sudarydamas su darbuotoju darbo sutartį analogiškam darbui, taigi darbo užmokesčio išlaidos (įskaitant darbdavio įsipareigojimus) ir savanoriško darbo įnašo išlaidos yra apskaičiuojamos tuo pačiu principu.

Atnaujinant tyrimą 2020 m., vadovujamasi Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo 8 straipsnio 1 dalies nuostatomis bei Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto 2020 metų rodiklių patvirtinimo įstatymo 3 straipsnio nuostatomis. Draudėjo mokami valstybinio socialinio draudimo įmokų tarifai (nedarbo socialinis draudimas, nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinis draudimas) sudaro:

- 2,17 proc., jei mokama už darbuotojus, dirbančius pagal terminuotas sutartis. Laikoma, kad projektą vykdančio personalo savanoriškas darbas yra terminuotas darbas.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Garantijų darbuotojams jų darbdaviui tapus nemokiam ir ilgalaikio darbo išmokų įstatymo 5 straipsnio 3 dalies nuostatomis ir 14 straipsnio 3 dalies nuostatomis, nuo 2020 m. sausio 1 d. darbdaviai moka įmokas nuo darbuotojams, apskaičiuotų pajamų, nuo kurių skaičiuojamos valstybinio socialinio draudimo įmokos, 0,16 proc. į ilgalaikio darbo išmokų fondą ir 0,16 proc. į garantinį fondą išskyrus biudžetines įstaigas.

Siekiant išvengti dvigubo finansavimo projekte bei vadovaujantis Lietuvos Respublikos savanoriškos veiklos įstatymo 11 straipsnio 1 dalies 7 punkto nuostata, kad savanoriškos veiklos

organizatorius gali kompensuoti savanoriui su savanoriška veikla susijusias savanoriškos veiklos sutarties galiojimo laikotarpiui tenkančias draudimo išlaidas bei PFSA911 75.5.1.1. ir PFSA927 81.5.1.1. papunkčiuose numatyta galimybe apdrausti projektų veiklas vykdančius savanorius privalomuoju sveikatos draudimu iš projekto lėšų, kuris apmokamas taikant privalomojo sveikatos draudimo fiksuotąjį įkainį, tyrimo atskaitoje nustatomi du projektą vykdančio personalo savanoriško darbo įnašo fiksuotieji įkainiai:

1. Savanoriško darbo įnašo fiksuotasis įkainis, kai asmuo nėra draudžiamas privalomuoju sveikatos draudimu projekto lėšomis.
2. Savanoriško darbo įnašo fiksuotasis įkainis, kai asmuo draudžiamas privalomuoju sveikatos draudimu projekto lėšomis.

Atsižvelgiant į tai, projekto vykdytojas turi įvertinti ar asmuo, kuriam bus taikomas savanoriško darbo įnašo fiksuotasis įkainis, bus draudžiamas/nedraudžiamas privalomuoju sveikatos draudimu projekto lėšomis, t. y. projekto vykdytojas turi įvertinti, ar yra galimybė ir poreikis sumokėti Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – SODRA) privalomąjį sveikatos draudimo mokestį už projektą vykdančio personalo savanorišką darbą, ir atitinkamai pasirinkti fiksuotąjį dydį:

1. Savanoriško darbo įnašo fiksuotasis įkainis, kai asmuo **nėra draudžiamas privalomuoju sveikatos draudimu projekto lėšomis** (t. y. projekto vykdytojas papildomai nemoka SODRA-ai privalomąjį sveikatos draudimo mokestį, kuris yra jau įskaičiuotas į šį fiksuotąjį įkainį, už projektą vykdančio personalo savanorišką darbą projekte, kadangi asmuo jau yra apsidraudęs dirbdamas kitoje įstaigoje arba šį mokestį moka pats darbuotojas asmeniškai arba kt.), apskaičiuojamas prie vidutinio valandinio statistinio bruto darbo užmokesčio pridėjus išlaidas su darbo santykiais susijusiems darbdavio išipareigojimams, pagal formulę žemiau:

$$F_{DU1} = (DU_{vid\_bruto} + VSD + GF + IDIF) * M\acute{e}n_{sk} / Val_{sk}, \text{ kur}$$

$F_{DU1}$  – Projektą vykdančio personalo savanoriško darbo įnašo fiksuotasis įkainis, kai asmuo nebus apdraustas privalomuoju sveikatos draudimu projekto lėšomis;

$DU_{vid\_bruto}$  – Lietuvos statistikos departamento skelbiamas vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalyje (šalies ūkis su individualiosiomis įmonėmis), Eur/mėn.;

$VSD$  – darbdavio apskaičiuojamos ir mokamos valstybinio socialinio draudimo įmokos dydis (2,17 proc. nuo  $DU_{vid\_bruto}$ );

$GF$  – darbdavio apskaičiuojamos ir mokamos įmokos į Garantinį fondą dydis (0,16 proc. nuo  $DU_{vid\_bruto}$ );

$IDIF$  – darbdavio apskaičiuojamos ir mokamos įmokos į Ilgalaikio darbo išmokų fondą dydis (0,16 proc. nuo  $DU_{vid\_bruto}$ );

$M\acute{e}n_{sk}$  – mėnesių skaičius per kalendorinius metus (12 mėn.);

$Val_{sk}$  – vidutinis metinis asmens dirbtų valandų skaičius (1848 val.).

Pagal šią formulę apskaičiuotas projektą vykdančio personalo savanoriško darbo įnašo fiksuotojo įkainio dydis yra:



$$F\dot{I}_{DU\_sav\ N/D} = (1296,4 + 1296,4 * 0,0217 + 1296,4 * 0,0016 + 1296,4) * 0,0016 * 12/1848 = \mathbf{8,63\ Eur/val.}$$

2. Savanoriško darbo įnašo fiksuotasis įkainis, kai asmuo yra **draudžiamas privalomuoju sveikatos draudimu projekto lėšomis** (t. y. projekto vykdytojas sumoka SODRA-ai privalomąjį sveikatos draudimo mokestį už projektą vykdančio personalo savanorišką darbą projekte ir šį mokestį atskirai deklaruoja teikdamas projekto mokėjimo prašymus taikant privalomojo sveikatos draudimo fiksuotąjį įkainį), apskaičiuojamas prie vidutinio valandinio statistinio bruto darbo užmokesčio pridėjus išlaidas su darbo santykiais susijusiems darbdavio įsipareigojimams ir atėmus privalomąjį sveikatos draudimą (apdraustojo), pagal formulę žemiau:

$$F\dot{I}_{DU2} = (DU_{vid\_bruto} - PSD + VSD + GF + IDIF) * M\acute{e}n\ sk / Val\ sk, kur$$

$F\dot{I}_{DU2}$  – Projektą vykdančio personalo savanoriško darbo įnašo fiksuotasis įkainis, kai asmuo bus apdraustas privalomuoju sveikatos draudimu projekto lėšomis;

$DU_{vid\_bruto}$  – Lietuvos statistikos departamento skelbiamas vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalyje (šalies ūkis su individualiosiomis įmonėmis), Eur/mėn.;

PSD – privalomasis sveikatos draudimas mokamas apdraustojo (6,98 proc. . nuo  $DU_{vid\_bruto}$ );

VSD – darbdavio apskaičiuojamos ir mokamos valstybinio socialinio draudimo įmokos dydis (2,17 proc. nuo  $DU_{vid\_bruto}$ );

GF – darbdavio apskaičiuojamos ir mokamos įmokos į Garantinį fondą dydis (0,16 proc. nuo  $DU_{vid\_bruto}$ );

IDIF – darbdavio apskaičiuojamos ir mokamos įmokos į Ilgalaikio darbo išmokų fondą dydis (0,16 proc. nuo  $DU_{vid\_bruto}$ );

Mėn sk – mėnesių skaičius per kalendorinius metus (12 mėn.);

Val sk – vidutinis metinis asmens dirbtų valandų skaičius (1848 val.).

Pagal šią formulę apskaičiuotas projektą vykdančio personalo savanoriško darbo įnašo fiksuotojo įkainio dydis yra:

$$F\dot{I}_{DU2} = (1296,4) - (1296,4) * 0,0698 + (1296,4) * 0,0217 + (1296,4) * 0,0016 + (1296,4) * 0,0016 * 12/1848 = \mathbf{8,04\ Eur/val.}$$

Projektą vykdančio personalo savanoriško darbo įnašo fiksuotojų įkainių skaičiuoklės pateikiamos tyrimo ataskaitos 2 priede.

### ***III. TYRIMO REZULTATAI***

Remiantis tyrimo ataskaitos II dalyje pateiktais skaičiavimais, projektą vykdančio personalo savanoriško darbo įnašo fiksuotųjų įkainių dydžiai yra:

- 1.1. **Savanoriško darbo įnašo fiksuotasis įkainis, kai asmuo nėra draudžiamas privalomuoju sveikatos draudimu projekto lėšomis, yra:**

$$F\dot{I}_{DU1} = \mathbf{8,63\ Eur/val.}$$

- 1.2. **Savanoriško darbo įnašo fiksuotasis įkainis, kai asmuo yra draudžiamas privalomuoju sveikatos draudimu projekto lėšomis, yra:**

$$F\dot{I}_{DU2} = \mathbf{8,04\ Eur/val.}$$

Pagal pasirinktą fiksuotąjį įkainį už ataskaitinį laikotarpį apmokama suma apskaičiuojama savanorio dirbtą laiką (valandomis) padauginus iš nustatyto fiksuotojo įkainio dydžio.

#### ***IV. NUSTATYTŲ FIKSUOTŲJŲ DYDŽIŲ TAIKYMAS***

Tyrimo ataskaitos III dalyje nustatyti projektą vykdančio personalo savanoriško darbo įnašo fiksuotųjų įkainių dydžiai taikomi nuo tyrimo ataskaitos įsigaliojimo dienos. Tyrimo ataskaita ir priedai skelbiami svetainėje <http://www.esinvesticijos.lt/lt/dokumentai/supaprastinto-islaidu-apmokejimo-tyrimai>.

*Fiksuotųjų dydžių perskaičiavimo sąlygos.* Tyrimo ataskaitoje nustatyti fiksuotųjų įkainių dydžiai taikant tyrimo ataskaitos II.2 dalyje nurodytas formules perskaičiuojami kasmet pagal Lietuvos Respublikos statistikos departamento paskelbtą praėjusių kalendorinių metų vidutinį šalies bruto darbo užmokesčio dydį (šalies ūkis su individualiosiomis įmonėmis), jeigu einamaisiais metais planuojama sudaryti naujas projektų sutartis. Papildomai fiksuotieji įkainiai perskaičiuojami ir tyrimo ataskaita nauja redakcija išdėstoma, kai einamaisiais metais bus planuojamos sudaryti naujos projektų sutartys pasikeitus Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatytiems VSD, GF, IDF įmokų dydžiams (procentais) ar kasmetinių atostogų trukmę reglamentuojantiems teisės aktams.

Tuo atveju, kai audito ar kitos institucijos nustato, kad supaprastintai apmokamų išlaidų dydis ar jo taikymo sąlygos buvo netinkamai nustatyti (tais atvejais, kai dydis turėjo būti mažesnis arba kitaip taikomas), patikslintas dydis ar jo taikymo sąlygos yra taikomi jau įgyvendinamų projektų veiksmų, vykdomų nuo dydžio ar jo taikymo sąlygų patikslinimo įsigaliojimo dienos, išlaidoms apmokėti.<sup>9</sup>

Atsižvelgiant į tai, kad projektų vykdytojai pagrįsdami projekto biudžetą iš anksto planuoja darbo trukmę ir savanoriško darbo įnašo sumą, konkrečiam projektui taikomas projektą vykdančio personalo savanoriško darbo įnašo fiksuotojo įkainio dydis nustatomas projekto sutartyje pagal projekto sutarties įsigaliojimo metu galiojančią fiksuotojo įkainio dydį ir nėra keičiamas projekto įgyvendinimo metu.

*Fiksuotųjų dydžių vertinimas projektų administravimo etape.* Projekto išlaidoms, kurios apmokamos taikant pasirinktą šioje tyrimo ataskaitoje nustatytą fiksuotojo įkainio dydį, pagrįsti projekto vykdytojas su mokėjimo prašymais turėtų pateikti įgyvendinančiosios institucijos nustatytos formos suvestinę pažymą, kurios rekomenduojama forma pateikiama tyrimo ataskaitos 3 priede.

Taip pat mokėjimo prašymuose projekto vykdytojas turi pateikti:

- darbo laiko apskaitos rezultatai pagrindžiančius dokumentus – darbo laiko apskaitos žiniaraščius;
- darbo santykius (tarp darbdavio ir darbuotojo) nustatančius dokumentus – savanoriškos veiklos sutartis (Rekomendacijų 161 punktas).

Deklaruojant projektą vykdančio personalo darbo užmokesčio išlaidas, dirbtam laikui taip pat priskiriamas ligos laikas, už kurį pašalpą moka darbdavys, bei pagal teisės aktus darbuotojui priklausančio

---

<sup>9</sup> 2014 m. spalio 8 d. Lietuvos Respublikos finansų ministro įsakymo Nr. 1K-316 „Dėl projektų administravimo ir finansavimo taisyklių patvirtinimo“ 428<sup>1</sup> punktas.

papildomo poilsio laikas (pvz., papildomos poilsio dienos auginantiems 2 ar daugiau vaikų iki 12 metų), proporcingas projekte dirbtam laikui. Į projektą vykdančio personalo darbo užmokesčio fiksuotuosius įkainius jau įskaičiuotos projektą vykdančio personalo kasmetinėms atostogoms apmokėti reikalingos išlaidos.

Už tyrimo duomenų atnaujinimą atsakinga Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija.

Tyrimą atliko subjektų grupė, sudaryta iš UAB PPMI Group ir viešosios įstaigos Viešosios politikos ir vadybos institutas, atstovaujama UAB PPMI Group, įgyvendinanti 2015-01-07 sutartį Nr. 1S-24 su Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija. 2020 m. gruodžio mėn. tyrimą atnaujino VšĮ Europos socialinio fondo agentūros Metodinės pagalbos skyrius.

Tyrimo atnaujinimas finansuotas iš Techninės paramos lėšų (projektas Nr. 11.0.1-CPVA-V-201-01-0030 „Europos socialinio fondo agentūra – metodinės pagalbos ir konsultacijų teikimas“).



Kuriame  
Lietuvos ateitį  
2014–2020 metų  
Europos Sąjungos  
fondų investicijų  
veiksmų programa